

Старац Исихије – О захвалности

„Незахвални смо много“, рекао је старац док је љуштио јабуку и давао ми један део: „Нама је сав живот дат од Бога. Ми Њиме дишемо, живимо, радимо, волимо, играмо се, а опет ни речи хвале, ни у мислима чак. Цела наша планета живи Богом, Христом, Духом Светим, а колико мало људи се захваљује Богу. Сећаш се оне Јеванђељске приче, када је Господ исцелио губаве, а од мноштва исцељених само се један вратио да захвали. Такви смо и у животу, неблагодарни и једни другима, незахвални, незахвални и родитељима и Богу за родитеље какви год да су. Ако не ваљају, онда је наша дужност да се молимо за њих, да понесемо крст. Тако мало треба да дамо, а опет, то изгледа као непомична планина коју са муком савлађујемо“!

„Егоисти смо, себични“, проговорих и ја: „Тачно је, човек је егоиста по природи палог Адама и зато је потребно да се обуче у Христа, у Новог Адама. Христос нас привлачи себи, а у Њему нема ни трунчице егоизма, него је сав Љубав, Давање. Видиш, Господ никад не мисли на себе него на нас, сва пажња и љубав унутар Тројице је усмерена једних на друге и на нас, јер то јесте љубав! А какви смо ми?!“

Старац направи малу паузу док је узимао кришкицу јабуке, дајући и мени једну пре тога. Било је предвече, предиван пролећни дан и предиван топли поветарац који је заплускивао наша лица, као морски таласи обале.

„Како се савлађује егоизам, саможивост?“, настави старац: „Само љубављу, несебичном љубављу, животом у заједници, у породици! Видиш, ми смо једна породица у Христу, а то је и била Божија замисао од почетка, а опет, тако смо разједињени, чак и ми хришћани. Сви би љубав и сви причају о љубави, а дела љубави нигде, јер нико не разуме шта је љубав, иако нас је Спаситељ упозорио у својим беседама да не будемо као звона која само звече. Много има наслађивања великим речима, а дела никуда. Хајде пођимо!“

Кренусмо тако мало у шетњу чаврљајући о обичним стварима, о спорту, о школи, политици, препуштајући се сасвим обичним и једноставним темама, допуштајући да нас предиван дан и ветрић однесу на пучине лепог расположења. Напокон, седосмо мало даље од манастира на једну клупицу, посматрајући веселе врапце који су се крили у ниским крошњицама жбунова.

„Испричаћу ти један догађај који се мени десио, можда ми нећеш веровати!"

„Зашто не бих?", помислих.

„Једног лепог јутра, препустих се на клупици испред манастира умно-срдечној молитви, бацајући кришкице хлеба окупљеним врапчићима, говорећи Исусову молитву. Изненада се појави блага светлост и у том трентку један посебан врапчић слети испред мојих ногу, погледа у мене и ја јасно мислено чух како ми каже, како ме пита: „Можеш ли ми дати нешто да поједем, гладан сам?" Ја се ни мало не збуних, бацих му мало парченце хлеба и он одлете са њим у кљуну. Непун минут после тога, опет се појави блага светлост, врабац слети испред мојих ногу погледа ме и рече: *Хвала ти пуно!* Да ли разумеш, шта сам ти испричао, прича је истинита? Видиш како су и животиње захвалне и благодарне!"

„Зар животиње могу да говоре", питах ја: „чак и у мислима?!"

„Животиње могу на посебан начин да изразе захвалност, да кажу да те воле, да се боје, да им је хладно, оне су на другачијем ступњу од нас. Кад смо у љубави Христовој, ми можемо чути шта мисле и шта су њихове потребе. Кад смо у љубави Божијој, ми можемо чути и једни друге, осетити једни друге!"

„Ми смо безосећајни", помислих, а старац као да је чуо моју мисао настави: „Неосетљивост и многобрижје заокупља људе, а потребно је бити блажено једноставан и препустити своје бриге Христу и бити благодаран и захвалан. Видиш како је просто!"

Чудио сам се једноставности старца и питао се, зар је могуће да је тако једноставно и да ми много компликујемо наш живот мислима. Сетио сам се речи чувеног нашег духовника оца Тадеја, који је управо говорио како ми сами много компликујемо наш живот. Док је старац одлазио путем ка конаку дивио сам се мистерији живота и мистерији универзума. Ноћ се полако спуштала изнад манастира, а звезде увелико красиле небески свод говорећи и сведочећи наново о величанству Божијем, нашег Творца, Свете Тројице. Ноћ је и време када цела природа тоне у починак и када монаси одлазе на кратки одмор, да би се касније предали целовечерњој молитви за цели свет. Молитве су најјаче ноћу, када тишина мисли испуњава пространство космоса.

Маргита



Било је то уочи празника Покрова Пресвете Богородице 1999. године у Београду и ја се обретох код моје тадашње девојке, која је становала са цимерком негде на Црвеном Крсту, близу Цркве Покрова Пресвете Богородице на Звездари. Дошао сам на неки дан у Београд, будући да сам тражио стан, односно собу за следећу годину, пошто сам изгубио право на дом на Богословском факултету. Стан је био близу, а ноћ је прошла веома интересантно уз разговоре о музици, уметности, религији, уз невине и веселе осмехе и наравно уз пуштање по неке песме чувене наше рок групе **Екатарина Велика**.

Јутро је дошло веома брзо и ја се обретох у Цркви Покрова на Звездари на Литургији. Требало је да служи, тада, Владика Порфирије, који је са својим монасима увелико улазио у храм.

Литургија је почела и ја приметих за певницом једну занимљиву и познату женску особу. Већ се увелико причало међу студентима како велике звезде наше рокенрол сцене прилазе Цркви, Христу, јер наравно, рокери су одувек и били у души хришћани, бунтовници против овог и оваквог света. Били смо сви поносни на то и радовали се као мала деца, посебно ми који смо долазили из рокенрол света. Говорило се највише о Цанету, Антону и о Маргити, који су били примећивани на Литургијама. Причале су се разне приче и догодовштине, а највише је осмеха за собом остављао, наравно, Цане.

Хор Покрова Пресвете Богородице је лепо певао тога јутра, али је највећу пажњу привукао, посебно, један њен члан, барем мени, једна женска особа која је била део чувеног и култног београдског рок бенда **Екатарина Велика**, **Маргита**. Већ сам чуо приче да је **Маргита** постала редовна на Литургијама и да пева у црквеном хору, само нисам знао где и у

ком. Нема потребе рећи да сам целу Литургију провео гледајући час на иконостас, час у Маргиту. Био сам поносан и срећан и волео сам да се тај тренд не прекида, да се настави, да сви приђемо Христу, јер ту припадамо: „Сви рокери су Христови, само то још увек не знају“, говорио сам у себи. Владика Порфирије и Ковиљци су били у „елементу“, све је „пуцало“ од радости и био је то један од најрадоснијих дана тих месеци. О какав радостан дан.

Литургија се привела крају, људи су почели да излазе из храма, Владика Порфирије заједно са Ковиљцима и Свештеницима и народом, а са њима и црквени хор и Маргита. Желео сам да јој приђем и упознам је, али у тој гужви се изгубила, а ја нисам био нимало тужан, него сам рекао себи: „Има времена, она је сад у Цркви, она је наша“.

Дан ми није прошао баш успешно, не треба ни помињати да од тражења соба није било ништа. Цео дан сам „зврјао“ по граду осећајући велику благодат, дружећи се са колегама и шетајући Београдом, што сам тада највише волео посматрајући велелепна здања и замишљајући каква би била кад би се окречила. Београд је тада био једноставно прелеп и пун пун оптимизма. Бомбардовање је већ остало за нама, а вал оптимизма и среће се наслућивао.

Обретох се тако на Тргу Николе Пашића, било је негде придвече око осамнаест часова, већ је падао мрак. Седох на клупицу код фонтане у близини, држећи бројаницу у рукама, а у даљини се примећивала женска силуета која је ишла тротоаром према мени. Била је то Маргита. Ходала је тротоаром и пролазила поред мене, а мени није било јасно зашто јој нисам пришао, био сам као прикован за клупицу, као дете које посматра величанствену лепоту испред себе. Посматрао сам је како одлази и био поносан и молио се да је поново видим, да је упознам:



„Зашто јој не приђеш“, говорио сам у себи веома гласно и прекорно, а она као да је чула моје мисли, благо се окрену, застане и погледа у мене, и онако весело се насмеја, благо тресући косом преко својих рамена. Наставила је да хода према Теразијама. Имала је белу кошуљу, а црна коса јој је прекрасно падала преко леђа. Посматрао сам је како одлази и био поносан, молећи се на бројаницама.

Никада нисам више видео Маргиту. Пар година касније сам чуо

вест о њеној трагичној смрти. Христова грлица је трагично страдала. Како је то могуће? Да ли сам јој требао прићи?

Не сумњам да ће Господ извући Маргиту и увести у Царство Своје, Господ је Љубав, али је остала жал за том прекрасном женом и прекрасним талентом.

„Господе уведи у Царство своје своје чедо Маргиту, опростио јој сва сакрешења, уведи је у места светла и тиха одакле одбеже свака мука и уздисање, јер си Ти сав Љубав и Радост и Истина и Теби приличи свака Слава и хвала, као Творцу и Владару, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова, Амин“.

Иван Миладиновић



О МИЛОСРЂУ

СВЕТИ ЈОВАН МИЛОСТИВИ

(25. новембар по новом / 12. новембар по старом)

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ОЦА НАШЕГ

ЈОВАНА МИЛОСТИВОГ, патријарха Александријског

Појам милосрђа у једној личности, Светом Јовану Милостивом, чије Житије објављујемо ради подсећања како треба хришћански деловати и живети.

СВЕТИ Јован се родио на острву Кипру у кнежевској фамилији. Отац му беше кнез Епифаније. Од младости он би васпитан у побожности и страху Божјем. За њега страх Божји беше почетак премудрости. На наваљивање родитеља он се ожени и имаде деце. Али му по Божјем промислу убрзо умреше деца, а затим и жена, да би се он, ослобођен од служења телу, посветио духовном животу. Слободан од породичних обавеза, он узнесе благодарност Богу, и од тада он без икаквих препрека стаде усрдније служити Господу, често се молећи и чинећи сва богоугодна дела. Но нарочито он беше милосрдан и милостив према свима убогима и невољнима. Због таквих врлина Бог га прослави међу људима, и то не само равнима њему него га и сам цар поштоваше и слављаше. А када патријаршијски престо Александријски остаде без пастира, цар Ираклије, по промислу Божјем, одликова овог Јована патријаршијским чином. Иако Јован то не жељаше, но приморан он прими посвећење, и постаде архиепископ Александријске цркве.

Ступивши на патријаршијски престо, Јован се као пастир словесних оваца најпре постара да паству своју очисти од јереси, која тада смућиваше Христово стадо. Ту јерес основа неки Петар, звани Фулон, иначе Кнафеј, Антиохијски псевдопатријарх; он се дрзну Трисветој песми додати хулне речи: Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни, који си распет за нас, помилуј нас, – као да је у Господу нашем пострадао Божанство.

Искоренивши ово јеретичко учење, свети Јован се сав посвети вршењу заповести Божјих и добротворним делима милосрђа. Ниједан сиромаш или убожјак не одлажаше од њега празних руку и ожалошћен; свима невољнима он даваше милостињу; све тужне он утешаваше не само речју него и делом; он гладне нахраћиваше, наге одеваше, заробљене откупљиваше, болеснике и путнике збрињаваше. Милостивост његова беше као огромна богата река која непрестано тече и напада све жедне.

У почетку свога архипастирствовања блажени Јован сазва црквене економе и даде им овакав налог: Обиђите сав град, и попишите сву господу моју. – Економи га запиташе: А ко су то господа твоја, Владико? – Патријарх одговори: Они које ви називате просјацима и ништима; они су господа моја: јер ми могу пружити сваку помоћ ка спасењу и примити ме у вечне куће своје. – Економи поступише по налогу и пописаше све просјачке које пронађоше по улицама, по болницама и по ђубриштима. Беше их на броју седам хиљада и пет стотина. И нареди свети Јован да се свима њима даје из црквених средстава све што је потребно за свакодневну исхрану.

У то време Персијанци нападоше на Сирију и Палестину, спалише свети град Јерусалим, узеше часно дрво Светога Крста и много хришћана одведоше у ропство. Тада блажени Јован посла лађе са златом и пшеницом, да откупе заробљенике и укажу помоћ свима невољнима. На тај начин он милосрђем својим многе изведе из ропства и тамница на слободу, и избави од мука. Но пошто сваки није могао долазити к њему слободно, јер слуге његове не пријављиваху свакога који је долазио к њему, то он због тога одреди два дана у седмици, среду и петак, и у те дане са неколицином благочестивих људи он сеђаше крај црквених врата, примаше свакога, саслушавши његове молбе, пресуђиваше распре међу људима, штићаше оне којима је неправда учињена, мираше завађене. При томе свети патријарх говораше онима око њега: Када је мени увек слободан приступ ка Господу Богу моме, и у молитви разговарам с Њим и иштем од Њега што хоћу, зашто онда да ближњем свом не дозволим слободан приступ к мени, да би ми казао своју муку и невољу и искао од мене што хоће? Треба се бојати Онога који је рекао: Каквом мером мерите, онаком ће вам се мерити (Мт. 1, 2).

Понекад се дешавало да к блаженом Јовану нико не дође са молбом када је он седео крај црквених врата; тада је он устајао растужен, и са сузама одлазио кући. При томе неки га понекад питаху: Зашто тугујеш и сетујеш? – Светитељ им одговараше: Сада смирени Јован ништа не нађе и ништа не принесе Богу за грехе своје. – А пријатељ његов, блажени Софроније, тешећи га говораше му: „Заиста данас треба да се веселиш, оче, пошто овце твоје живе у миру, без распри и спорова, као анђели Божји.

Једном црквени економи обавестише светог Јована да међу просјацима стоје две лепо обучене девојке и просе милостињу. И упиташе га, да ли треба тим девојкама давати милостињу, као и осталим просјацима. Патријарх одговори: Ако сте Христове слуге и верни послушници смиреног Јована, онда дајите онако како Христос нареди, не гледајући ко је ко, нити распитујући за живот оних којима дајете. Знајте, ми дајемо не своје него Христово; зато дајимо онако како Он нареди. Ако пак

помишљате да црквене имовине неће бити доста за тако велику милостињу, онда ја не желим да имам удела у вашем малOVERЈУ. Јер ја верујем Богу, да када би се просјаци целoга света стекли у Александрију, желећи добити од нас милостињу, то и тада неће недостати наше црквене имовине.

И да би их спасао малOVERЈА, свети патријарх им исприча ову ствар. Када, у својих петнаест година, бејах на острву Кипру, ја једне ноћи видех у сну веома дивну девојку, у сјајним хаљинама и са маслиновим венцем на глави. Ставши близу моје постеље она ме додирну и пробуди. И ја будан видех њу не у сну него на јави где стоји преда мног, и упитах је: Ко си ти, и како си се усудила да уђеш код мене? – А она, гледајући ме радосно и кротко, и смешећи се благо, рече: Ја сам најстарија кћи Великога Цара и прва међу кћерима Његовим. – Чувши то ја јој се поклоних. А она продужи говорити: Ако ме узмеш за своју другарицу, онда ћу ти ја издејствовати од Цара велику благодат, и одвешћу те пред Њега, јер нико нема тако велику слободу пред Њим као ја. Њега ја сведох с неба на земљу и побудих да се обуче у тело људско ради спасења људи. – Рекавши то она постаде невидљива.

Чудећи се овом необичном виђењу и размишљајући о њему, ја рекох себи: Заиста се у обличју девојке мени јави Милосрђе. Јер то сведочи маслинов венац на њеној глави, који је знак милосрђа. То потврђују и речи које та девојка изговори: „Ја Бога сведох с неба на земљу и побудих да се оваплоти“. Створитељ, видећи човека где пропада, зажеље да га избави од пропасти, побуђен на то ничим другим до милосрђем, и савивши небеса из милости да помилује Своје створење. Зато, ко жели да нађе милост у Бога, дужан је сврх свега имати милосрђе према ближњима и чинити милостињу. – Рекавши тако у себи, ја хитно устадох и кренух цркви у расвитак дана. Путем сретох наог сиромаша који дрхташе од зиме. Ја скидох са себе горњу одећу, и дадох је томе сиромашу, говорећи себи: „Сада ћу дознати, је ли истина оно што видех или обмана“, – и пођох даље. Пре но што стигох до цркве срете ме неки човек у белим хаљинама, спусти ми у руке завежљај, у коме беше сто дуката, и рече: „Прими то, пријатељу“. Ја примих с радошћу, али се одмах покајах што примих, помисливши у себи да ми то није потребно. Зато се окренух да завежљај вратим ономе који ми га даде, али га више не видех, нити га пронађох иако га брижљиво тражах. Тада схватих да је истина оно што видех а не обмана. И од тога времена кад год сам што давао убогим, ја сам проверавао да ли ће ми Бог узвратити за то стотруко, као што је рекао. И много пута проверивши то, ја се убедих да је стварно тако. Најпосле рекох себи: „Престани, душо моја, кушати Господа Бога свог“.

Једном када свети патријарх иђаше у болницу да посети болес-

нике, – што он чињаше два или три пута недељно –, њега срене неки странац који прошаше милостињу. Светитељ нареди слуги да му да шест сребрника. Добивши сребрнике, странац отиде. Но желећи да испита да-режљивост светитељевоу, он се преобуче у друге хаљине, па другим путем опет срене блаженог Јована, и мољаше га говорећи: Смилуј се, господине, на бедног заробљеника. – Патријарх опет нареди да му се даду шест сребрника. А слуга тихо примети патријарху: Владико, та то је онај исти просјак који малочас доби шест сребрника. – Патријарх, правећи се да не чује, поново нареди да му се даду шест сребрника. Добивши по други пут исту милостињу, странац опет промени одећу, па другим путем срене патријарха, и по трећи пут прошаше милостињу од њега. А слуга опет рече патријарху: Владико, ово је онај што и први пут и други пут доби од тебе по шест сребрника; и ево сада проси по трећи пут. – Тада блажени одговори слуги: Подај му дванаест сребрника. Није ли то Христос који ме куша?

Један трговац, чије богатство потону у мору, постаде пуки сиромашак, и мољаше светог патријарха да му помогне. Светитељ му даде пет литри злата. Са тим златом трговац накупова много робе, па севши на лађу крену морем у друге градове. Али силна бура на мору поново му потопи лађу и сву робу, а он се сам једва жив спасе. И поново оде к светоме Јовану и исприча све што му се догодило. Свети патријарх му рече: Ти си имао друго злато, неправедно стечено, и помешао си га са црквеним златом које ти ја дадох. Због тога пропаде и једно и друго.

Рекавши то, светитељ му даде двоструко већу количину злата, десет литри. Међутим, трговца и по трећи пут снађе иста несрећа: сва му роба потону у мору. И он већ није имао више смелости да се јави патријарху, него сеђаше код куће и ридаше, посипајући главу пепелом и сме-рајући да сам себе убије. Сазнавши за то, патријарх призва трговца и рече му: „Зашто падаш у очајање од муке? Уздај се у Бога, и Он те неће оставити. Сматрам да те је та несрећа снашла зато што си на неправедан начин стекао ту лађу.

Рекавши то, светитељ нареди да трговцу даду црквену лађу, пуну пшенице, па га онда отпусти. Добивши лађу са пшеницом, трговац крену морем. Но изненада дуну силан ветар, и вијаше лађу у непознату земљу. А трговац, угледавши у виђењу свога добротвора, светог Јована Милостивог, патријарха Александријског, где стоји на крми и управља лађом, испуни се надом, да ће се молитвама светитељевим ова пловидба завршити добро. И после пловидбе од двадесет дана и двадесет ноћи пристадоше уз обалу Британије. У тој земљи тада беше велика глад. И људи, дознавши да је у њихов град допловила лађа са пшеницом, веома се обрадоваше, и хитно покуповаше пшеницу. И тако трговац тај добро продаде пшеницу

тамо, добивши за једну половину злато, а за другу олово. При повратку он сврати у Декапољ, с намером да прода олово. Но он нађе да се олово претворило у злато. Обогативши се на тај начин, трговац се с радошћу врати у Александрију и исприча свима необично чудо које се догоди милостињом и молитвом светога Јована.

Једном приликом када светитељ иђаше у цркву, приступи му угледни благородан муж, коме лупежи беху покрали сву имовину, тако да он постаде пуки сиромашак. Сажаливши се што тако виђен и познат човек, од великог богатства изненада западе у крајњу беду, патријарх неприметно нареди слуги да каже црквеним економима, да томе човеку даду петнаест литри злата. А економи, видећи да је у црквеној благајни мало злата, оглушише се о патријархово наређење и дадоше само пет литри, а десет задржаше. Када се пак свети патријарх враћаше из цркве дома, њему приступи нека веома богата и виђена жена и спусти му у руке хартију, на којој беше написано да прилаже цркви пет стотина литри злата. Примивши хартију и прочитавши је, патријарх сазнаде од благодати живећег у њему Светога Духа, да та жена не даде све што је била наумила дати. А Бог то удеси тако зато што економи не дадоше све ономе убогом човеку, коме патријарх нареди да се да петнаест литри. Дошавши дома, патријарх призва економе и упита их: Колико дадoste човеку, покраденом од лупежа? – А они слагаше, говорећи: Петнаест литри злата, Владико, као што си наредио. – Светитељ онда изобличи њихову лаж, тврдичлук и непослушност, и рече им: Нека Бог од вас иште хиљаду литри злата, јер та благочестива жена имађаше намеру дати нам хиљаду и пет стотина литри. Али пошто ви, не послушасте мене, задржасте десет, то Бог удеси те жена задржа хиљаду. А ако мени не верујете, брзо ћете се сами потпуно уверити у то.

И патријарх одмах посла по ту жену, и у присуству економа упита је: „Речи нам, госпођо, колико си, из љубави твоје к Богу, била намислила приложити злата цркви? – А она, видећи да се њена намера није утајила од светитеља, рече: Заиста, Владико, пре неколико дана ја реших и написах на хартији да ти у свете руке предам хиљаду и пет стотина литри злата. Но данас, када одвих хартију, ја нађох: реч „хиљаду“ беше избрисана, не знам на који начин, а само речи „пет стотина“ стоје написане. И ја помислих у себи да Господу није по вољи да твојој светињи дам више од пет стотина литри. Тако и урадох. – Чувши то, економи се силно уплашише и постидеше, па припавши к ногама светитељевим мољаху опроштај.

Једном се због најезде иноплеменика стече мноштво народа у Александрију, услед чега настаде велика глад. Хранећи безброј гладних људи, свети Јован потроши сву црквену имовину, па чак и дужан остаде хиљаду литри злата. А беше тада један клирик, који се после смрти своје

прве жене по други пут ожени, и због тога се не могаше удостојити свештеничког чина. Тај клирик упути патријарху овакво писмо: Имам мноштво пшенице, коју сву желим преко твојих руку дати Христу. Поред тога још обећавам и сто педесет литри злата, само ме произведи за ђакона. – Светитељ га позва к себи, и корећи га што жели да за новац купи свештенички чин, говораше му: Покај се за свој грех и побој се Гијезијеве казне; а Бог је моћан да нас и без твоје пшенице прехрани у време глади. – И док му свети патријарх тако говораше, дође весник и извести патријарха да су из Сицилије стигле две црквене лађе са огромном количином пшенице. Чувши то, патријарх паде на колена и узнесе благодарност Богу што не оставља оне који се уздају у Њега.

Добро је опоменути се овде кротости, смирености и безазлености светог Јована. Два клирика бише због неке погрешке кажњени привременим одлучењем. Један од њих, смиревши се покаја се, а други се, напротив, још више огорчи, и гњеван на патријарха чињаше страшне пакости. Чувши за то, патријарх намисли да овога призове к себи, да га благо и кротко посаветује да престане са својом злоћом. Али заборави да то учини, пошто сам Бог тако удеси, да би се велика Јованова смиреност и кротост обелоданиле на корист свима. И једног празничног дана, служећи у цркви божанствену литургију, блажени патријарх Јован сети се овог гњевног на њега клирика, а сети се и речи Христових: Ако принесеш дар свој к олтару, и онде се опоменеш да брат твој има нешто на те, остави онде дар свој пред олтаром, и иди најпре те се помири с братом својим (Мт. 5, 23-24); он изиђе из олтара, приђе томе клирику, паде му пред ноге и замоли за опроштај. А клирик, видећи такво смирење свога патријарха, уплаши се, па и сам паде пред ноге његове, с плачем га молећи за опроштај. Помиривши се тако са својим клириком, свети патријарх се врати у олтар, и смело приношаше жртву, мирне савести изговарајући речи Молитве Господње: опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим. А клирик онај, поправивши се, стаде водити богоугодни живот, па се потом удостоји и свештеничког чина.

Но ево и други пример кротости светог Јована. Један гостионичар у Александрији веома погрдним и ружним речима нанесе срамоту светитељевом сестрићу Георгију. Дошавши к своме ујаку, Георгије му се с плачем жаљаше на тог гостионичара. А патријарх, видећи свог сестрића силно узбуђена и желећи да га умири, тобож гњеван на гостионичара, рече: Он худородни дрзнуо се да нанесе срамоту моме сестрићу! Бог је сведок, осветићу се томе увредиоцу, и поступићу с њим тако, да ће се сва Александрија чудити томе! – Умирен донекле овим речима свога ујака, Георгије престаде плакати. Тада кротки и смирени срцем Јован стаде говорити Георгију: „ Мили сине, ако хоћеш да будеш мој сродник, онда буди готов не

само трпети увреде него и ране примити, и ради Бога све праштати ближњему. Желиш ли да се покажеш високородан? Онда ишти високородства не по крви него од врлине. Јер истинска високородност украшава себе не толико славом предака колико добрим делима и богоугодним живљењем.

Умиревши на тај начин свога сестрића, светитељ дозвољава надзорника црквених прихода и нареди му да од гостионичара који је увредио Георгија не узима црквени разрез, који је он сваке године давао, и да га ослободи те обавезе. – Поступивши тако, свети патријарх заиста испуни обећање: уместо казне и одмазде он увредиоцу учини добро, чему се сва Александрија удиви.

Желећи да му сећање на смрт стално буде на уму, блажени Јован нареди да му направе мртвачки сандук, али да га не довршују. При томе он заповеди мајсторима да у све велике празнике долазе к њему и да пред свима громко говоре: Владико, твој мртвачки сандук још није довршен. Нареди да га довршимо, јер смрт долази као лупеж, и не знаш у који ће час доћи. – Тако свети Јован стално имађаше на уму сећање на смрт, и свагда беше готов на одлазак.

Једнога дана к светитељу дође неки богати велможа, и догоди се те он виде светитељевоу постељу, која беше покривена убогим покривачем. Отишавши својој кући, велможа посла патријарху покривач, чија вредност беше тридесет шест златника, и моли га да се покрива тим покривачем. Патријарх, не желећи да увреди велможу, на велику молбу прими покривач, и покри се њиме само једну ноћ. При томе он говораше себи: Тешко теби, кукавни Јоване, јер се покриваш скупocenим покривачем, а браћа Христова просјаци смрзавају се од зиме. Колико људи без куће и крова ноћују на ветру и мразу, и једва имају малу рогожу или нешто прња! Колико нагих леже на ђубриштима и дрхте од зиме, двоструко страдајући: од глади и хладноће, по сву ноћ без сна и глади, они умиру од мрза! Авај мени! колико је убогих који као Лазар желе да се насите мрвама што падају с моје трпезе! Тешко мени! колико је у овом граду странаца и намерника, који немају где главе склонити и кукавно проводе ноћи по улицама, и тако се злопатећи благодаре за све Господа Христа! А ти, Јоване, желећи да добијеш вечни покој, овде пребиваш у раскоши и спокојству, и имаш све што желиш: живиш у прекрасним палатама, носиш меке хаљине, пијеш вино, једеш одабрану рибу. И уза све то, покрио си се још и скупocenим покривачем. Чему се онда можем надати у будућем веку? О, бедни Јоване, истину ти говорим: нећеш добити вечно царство, него ћеш несумњиво чути што и еванђелски богаташ: примио си добра своја у животу своме, а просјаци примише зла (Лк. 16, 25). Бог је сведок, да се смирени Јован наредне ноћи неће покривати овим покривачем, него ће просјаци и убожјаци бити одевени од новца, добијеног за овај покривач.

Када свану, светитељ хитно посла покривач на пијац да се прода, да би се за добијени новац купила одећа убогима. Но када продаваху покривач, догоди се да туда пролажаше онај велможа који блаженоме Јовану поклони тај покривач. Видевши да је покривач изложен продаји, велможа га купи и поново посла патријарху Јовану са молбом да се сам покрива њиме. Светитељ прими покривач, али га опет посла на продају. Велможа, видевши да је покривач поново у продаји, купи га, и опет посла патријарху молећи да се он сам покривачем послужи. Међутим скромни патријарх и по трећи пут посла покривач да се прода, но велможа га опет купи и посла патријарху. После тога блажени патријарх упути том велможи овакву поруку: Видећемо ко ће се од нас двојице уморити први, да ли ја који продајем или ти који купујеш и опет мени поклањаш. – На тај начин свети Јован доби од тог велможе много злата, које и раздаваше убогима.

Блажени умејаше и тврдице привући давању милостиње и среброљупце склонити на сиромашољубље. Знајући за неког епископа, по имену Троила, да је велики среброљубац и тврдица, свети Јован га једном одведе у болницу да посети болесне и убоге. Дознавши пак да Троил има при себи злато, он му рече: „ Оче Троиле, ево прилике за тебе да утешиш ову убогу браћу подавши им милостињу. – Но Троил, иако му се није хтело, од стида да се не покаже тврдица, стаде свима делити милостињу, почевши од првог до последњег; и утроши тридесет литри злата. Но потом стаде кајати се и туговати што толико злата раздаде убогима. И дошавши кући, Троил леже у постељу од муке и туге за раздатим златом. Међутим свети Јован посла по њега позивајући га код себе на ручак. Троил не оде, изговарајући се болешћу. Но патријарх, знајући да је туга за раздатим златом узрок Троилове болести, узе са собом тридесет литри злата и оде у посету болесном Троилу. Дошавши код њега рече му: Ево, донео сам ти злато које у болници позајмих од тебе. Узми га, а мени дај својеручну записку, да мени предајеш ону награду која је од Господа била одређена теби за раздато злато. – „Угледавши злато, Троил се обрадова, и примивши га одмах оздрави. Па седе и написа ово: Боже милосрдни, дај награду господину моме Јовану, патријарху Александријском, за тридесет литри злата које ја раздадох убогима, јер ми он врати моје злато.

Добивши ову Троилову својеручну записку, патријарх одведе Троила код себе на ручак. Гостићи га, светитељ се у себи мољаше Богу за њега, да га избави од таквог среброљубља. И где, наредне ноћи Троил виде у сну необично дивну кућу, чија лепота беше неисказана, и над чијим вратима бејаше златом исписан овај натпис: „Обитељ и вечни покој епископа Троила". Троил се силно обрадова тако прекрасној, за њега спремљеној кући. Али, изненада се појави неки величанствен и страشان муж, као царски кувикларије, и рече слугама: Господ целог

света нареди да се избрише тај натпис. – И слуге одмах избрисаше. Онда тај муж опет рече слугама: Напишите овако: „Ово је обитељ и вечни покој Јована, патријарха Александријског, које купи себи за тридесет литри злата”.

Пробудивши се од сна, Троила сподаде страх и туга што изгуби кућу спремљену му на небу, и укораваше себе за среброљубље. Па уставши, он одјури к блаженом Јовану и исприча му своје виђење. Блажени Јован му са својом уобичајеном благошћу даде врло корисно поучење, па га отпусти с миром. Од тога времена Троил се поправи, и постаде веома сиромасољубив и милостив према свима.

Једном лађе које припадаху Александријској цркви, препуне робе, беху на Јадранском мору. Одједном настаде страховита бура, и лађе умало не потонуше. Опасност беше тако велика, да су морали сав терет побацати у море. То би по допуштењу Божјем, да се кушање вере светог Јована нађе много вредносније од злата пропадљивога (ср. 1 Петр. 1, 6). А лађа беше тринаест на броју; вредност пак робе која се налазила у њима износила је три хиљаде и триста литри злата. Губитак тако велике имовине, којом је свети Јован могао дуго времена хранити и одевати сиротињу, он подношаше с благодарношћу, често понављајући речи праведнога Јова: Господ даде, Господ узме; нека је благословено име Господње вавек (Јов. 1, 21). А када к њему дођоше многа од најугледнијих грађана са жељом да га утеше у тузи, он им одговори: Ја сам крив за пропаст црквене имовине; јер да се нисам погордио умом што дајем велику милостињу, не би пропало на мору тако огромно богатство. Ја се погордих раздајући не своје него Божије. И ето Бог, желећи да ме смири, допусти такво осиромашење, јер сиромаштво смирава човека. Сада ја и сам увиђам да сам гордошћу својом уништио награду своју код Бога и нанео велику штету невољнима, јер они чија је храна пропала трпеће глад. Али не мене ради него њих самих ради Господ их неће оставити и даће им све потребно.

И тако, они који дођоше да утеше милостивог Јована, сами бише утешени од њега и мудро поучени. Господ пак ускоро врати Јовану све двоструко. Жалостиви Јован даваше огромну милостињу ништима, и нарочито беше самилостан према онима којима је неправда учињена. Једном када он иђаше у цркву светих мученика Кира и Јована, к њему приступи нека јадна удовица и поче му казивати своју муку коју има од зета, молећи патријарха да је заштити. Пратиоци патријархови рекоше патријарху: Владико, када се после службе вратиш дома, тада саслушај молбу те удовице. – Светитељ одговори: А како ће сад Бог мене саслушати, ако ја њу не саслушам? – И не маче се с места док не саслуша удовицу и не учини јој по молби.

Један младић после смрти својих родитеља живљаше у великој

беди. Дознавши за то, свети Јован упита оне што се десеше поред њега, на који начин тај младић осиромаша, када су му родитељи били веома богати. Тада му неки богољубиви људи испричаше, да су родитељи тога младића били веома милостиви и сву своју имовину раздали убогим, а своме сину оставили само десет литри злата. Томе младићу најпре умре мајка. А кад му отац беше на самрти, он дозвољава сина и предложи му да изабере: или злато или икону Пречисте Богородице, и рече му: Мило чедо, од целокупног имања нашег остаде само ових десет литри злата, а све остало предадосмо у руке Христу. Зато ми сада кажи: желиш ли да теби оставим ово злато или икону Владичице наше Богородице, твоје помоћнице и хранитељке? – Младић, презревши злато, узме икону Пречисте Богородице, а замоли да се злато подели убогим. И тако, ништима би дат и последњи иметак. А кад умре отац, младић остаде убог, и злопаћаше се у великој беди. Но без обзира на то, он сваки дан и ноћ одлажаше на богослужење и молитву у цркву Пресвете Богородице.

Саслушавши ово казивање, преподобни Јован се удиви врлини и разуму тога младића, и заволе га душом. И од тога времена он се, као прави отац сиротама, стараше о њему и размишљао на који би га начин збринуо. И једном он тајно дозвољава свога економа и рече му: Желим да ти кажем једну ствар, али пази, немој никоме говорити о томе. – Економ обећа да ће чувати тајну, коју му светитељ буде поверио. Тада патријарх рече: Иди, узми стару хартију и напиши на њој предсмртно завештање од стране неког Теопемпта, и нека по том завештању испадне као да смо ја и тај убоги младић блиски сродници. Затим отиди к младићу и реци му: „Брате, знаш ли да си ти блиски сродник патријарху? Зато не доликује да живиш у таквој беди“. Онда му покажи ово писаније, и реци: „Чедо, ако се стидиш да идеш к патријарху и кажеш му да си његов сродник, онда ћу му ја казати о теби“.

Економ поступи по патријарховом наређењу: написа на старој хартији завештање, из кога се видело јасно да је убоги младић у сродству са патријархом. Затим дозвољава младића к себи, показа му завештање и рече да га је нашао међу старим хартијама његовог оца. Прочитавши завештање младић се прво обрадова, па се онда застиде што је веома убог и одевен у дроње, и моли економа да он каже патријарху о њему. Економ оде к светитељу и обавести га. Светитељ на то рече: Кажи младићу: овако говори патријарх: Сећам се да је мој стриц имао сина, али га ја нисам познавао у лице. Добро ћеш урадити ако га доведеш код мене. Донеси такође и завештање са собом.

Економ оде и доведе младића, и показа писаније преподобноме. Патријарх с љубављу загрли младића и рече: „Добро је што си дошао, јер си ти син мога стрица.“ – Онда светитељ снабде младића великим има-

њем, купи му кућу и све потребно за живот, ожени га благородном девојком, и постара се да га учини богатим, славним и угледним, да би се испуниле речи псалма: Не видех праведника остављена, ни деце његове да просе хлеба (Псал. 36, 25).

Свети Јован беше веома милостив и према болесницима, врло их често посећиваше, често им сам служаше, а оне на самрти исповедаше и причешћиваше и молитвама својим помагаше при њиховом одласку из овог света. Осим тога он често служаше Божанственој литургији за умрле, и говораше да Божанствена литургија, служена за умрле, веома много помаже душама покојника. У потврду тога светитељ указиваше на догађај који се недавно био десио на острву Кипру. Један заробљеник са Кипра, – казиваше свети патријарх, – находио се у Персији у тешким оковима у тамници. Његовим родитељима на Кипру би јављено да је он већ умро; и они га оплакаше као покојника. Трипуг у години они му стадоше чинити помен, доносећи за душу његову дарове цркви за вршење Божанствене службе. Но након четири године њихов син побеже из ропства и дође кући. Угледавши га, родитељи се удивеше помисливши да је он васкрсао из мртвих. И радоваху се његовом избављењу из ропства, и испричаше му како су му сваке године чинили по три помена. Син их упита, у које су дане чинили те помене. Они му одговорише да су то чинили на Богојављење, Ускрс и Педесетницу. А он чувши то сети се и рече: У те дане долажаше к мени у тамницу неки величанствени човек са свећом, и окови спадаху с мојих ногу, и ја бивах слободан. У остале пак дане, ја као сужањ, опет пребивах у оковима.

Блажени Јован се веома бојаше да осуђује људе за грехе, нарочито монахе. Јер једном му се догоди те он неправедно осуди једнога монаха; и после тога он никада не осуди монаха. А то се догоди овако. Један млади монах неколико дана хођаше по Александрији са веома младом и лепом девојком. Видевши то неки се саблазнише, помишљајући да он ту девојку води са собом ради греха. И обавестише о томе патријарха светог Јована. Он одмах нареди да обоје ухвате, па пошто их добро избију, да их одвојено затворе у тамници. Но наредне ноћи тај се монах јави у сну патријарху, и показујући му своја леђа сва у ранама од немилосрдног бијења, рече му: Је ли ти ово по вољи Владико? Тако ли си научио од Апостола да пасеш стадо Христово не силом него драговољно? Веруј ми: ти си обманут као човек. – Рекавши то, он оде од њега. А патријарх, пренувши се од сна, размишљаше о виђењу, и увидевши своју погрешку сеђаше на постељи тужан и сетан. Но чим се раздани он нареди да му доведу тога монаха, јер је желео да види да ли личи на монаха кога виде у сну. И монах дође са великом муком, јер се од многих рана једва могао кретати. Угледавши га, патријарх премре, и не могаше ни речи проговорити. А када после неког

времена дође себи, он замоли монаха да свуче одећу своју и покаже му своја леђа, да се увери да ли је онако изранављен као што виде у сну. Једва умољен, монах стаде скидати одећу своју, и сви видеше да је он евнух. Патријарх, видећи његово тело начичкано ранама, веома се ожалости због тога, па посла по оне који беху оклеветали монаха и одлучи их из Цркве на три године. А монаха мољаше за опроштај, говорећи: „Опрости ми, брате, јер то учиних из незнања. Сагреших Богу и теби. Ипак није требало да тако несмотрено проводиш у граду време са девојком, да се мирјани не би саблазнили, пошто носиш монашки лик.“

Тада монах веома смирено одговори: Владико, веруј ми, нећу те слагати него ћу истину рећи. Недавно бејаш у Гази, и када иђаш да се поклоним гробу светих мученика Кира и Јована, увече ме сретe та девојка, и павши ми пред ноге мољаше ме са сузама да јој не забраним ићи са мном. Но ја је одгурнух и нагох бежати. Али она, идући за мном, говораше: Заклињем те Богом Аврааимовим, који дође да спасе грешнике и који ће судити живима и мртвима, не остављај ме! – Чувши то, ја јој рекох: Зашто ме тако заклињеш, девојко? – А она ридајући одговори: ја сам јеврејка, и желим да напустим отачку злу веру и да постанем хришћанка. Зато те молим, оче! не одбацуј ме, него спаси душу моју која жели да верује у Христа. – Чувши то, ја се побојаш суда Божија, узех девојку са собом и поучих је светој вери. А када дођосмо на гроб светих мученика, ја је крстих у цркви, и ходим са њом у простоти срца док је не сместим у женском манастиру.

Саслушавши монахово казивање, патријарх уздахну и рече: Колико тајних слугу има Бог, ми бедници и не знамо. – Онда патријарх исприча свима своје сновиђење, које имаде о монаху. И узевши сто златника, нуђаше их томе монаху, али он не хте да узме ни један, говорећи: „Ако монах верује да Бог промишља о њему, онда му злато није потребно; а ако воли злато, онда не верује да постоји Бог. – Рекавши то, монах се поклати патријарху и оде. Од тога времена блажени Јован стаде још већма поштовати монахе, како добре тако и оне који су сматрани за рђаве; и подиже манастир за борављење страних монаха, и пажљивије чуваше себе од осуђивања. А и стадо своје поучаваше пастир добри да не осуђују никога, па макар и тачно знали за чији грех, него да будније мотре на своје грехе а не на туђе. И догоди се да из Александрије неки младић побеже са монахињом у Цариград. И сви га осуђиваху и говораху: Он упропасти две душе: и своју, и те монахиње, па још и саблазан постаде свима. А у Еванђељу је речено: Тешко ономе кроз кога долази саблазан (Мт. 18, 7).

Тада им свети Јован говораше: Чеда моја, престаните осуђивати, пошто сте и ви криви за два греха: прво, осуђујући онога који је згрешио, ви нарушавате заповест Божју која каже: Не судите ништа пре времена

(1 Кор. 4, 5); а с друге стране, ви клеветате брата не знајући да ли он греша до данашњега дана, или се већ покајао. И ради поуке исприча им ову повест:

Улицама града Тира пролажаше неки монах. Њега примети чувена у том граду блудница Порфирија, и стаде викати за њим: Спаси ме, оче, као што и Христос спасе блудницу! – А монах, не обазирјући се на мишљење људи, рече јој: „Хајде за мном“. И узевши је за руку изведе је из града на очиглед свију. И пронесе се глас по свему граду, да је монах узео себи за жену блудницу Порфирију. И када монах вођаше Порфирију у женски манастир, Порфирија нађе на путу остављено дете и узе га себи, да га одгаји уместо сина. После пак неког времена догоди се да неки житељи Тира допутоваше у крај где живљаше старац и Порфирија. И приметивши да она има дете, рекоше јој са подсмехом: Лепо си дете родила, Порфирија.

– А када се врнуше у Тир они разгласише свуда да је Порфирија од монаха родила дете. И говораху: Ми својим очима видесмо дете, и оно веома личи на монаха. – А када старац предвиде своју кончину и одлазак ка Господу, он рече Пелагији (јер такво име даде Порфирији при монашењу): Хајдемо у Тир, пошто тамо имам врло важна посла. Желим да и ти идеш са мном. – А Пелагија, не могући не послушати старца, пође са њим. Поведоше са собом и дете, коме већ беше седам година. А када дођоше у град, старац се разболе. И многи грађани дођоше да га обиђу. Тада им старац рече: Донесите ми кадионицу. И донесоше му. А он сав жар из кадионице изручи у своја недра, и држаше га све док жар потпуно не остану. И жар не опали ни његово тело, ни његово одело. Онда им старац рече: Благословен Бог који је некада сачувао купину неопалљивом од огња! Он ми је сведок: као што овај жар не опали моје тело и огањ не додирну у моје одело, тако и ја не познах телесни грех откако се родих. – И рекавши то старац предаде душу своју Господу. А сви присутни, видевши то, удивилише се и прославише Бога који има тајне слуге Своје.

Испричавши ову повест, свети Јован даде овакву поуку присутнима: Зато, браћо моја и чеда моја, не будите брзи на осуђивање. Ми често примећујемо грех човека који греша, а покајање његово које он тајно твори не видимо.

Док овај пастир добри тако учаше духовне овце своје и управљаше Црквом Христовом, Персијанци нападоше на земљу њихову. А свети Јован, сећајући се Спаситељевих речи: Када вас потерају у једном граду, бежите у други (Мт. 10, 23), одлучи да се на неко време склони у Цариград. И када лађом крену из Александрије, он се разболе на путу. И имађаше овакво виђење: њему се јави неки лучезарни муж, који држаше златан скиптар и говораше му: Цар над царевима зове те к Себи.

По овом виђењу светитељ сазнаде да му се већ приближио крај. И

кад доплови до свог завичаја, Кипра, он не беше у стању продужити пут, него стигавши у своје родно место, град Амагунт, он се у миру престава ка Господу. Умирући, свети Јован говораше: Благодарим Ти, Господе Боже мој, што си ме удостојио принети Теби Твоје, и што ми од блага овога света ништа не остаде осим трећине једног сребрника. Па и то, ево завештавам, нека се да ништима. Када бејаш постављен за Александријског патријарха, ја затекох у мојој епископији близу осам хиљада литри злата; од прилога пак богољубивих људи ја сабрах више од десет хиљада литри. Све то дадох Христу. А сада и душу своју предајем Њему.

Блажени патријарх Јован би сахрањен у свом родном граду Амагунту, у цркви светог Тихона Чудотворца између тела двојице епископа који тамо израније почиваху. Но када хтедоше да поред њих положи светог Јована, њихова се тела као жива размакоше и начинише између себе место телу светог Јована. То чудо сви присутни видеше очима својим, и задивљени прослављаху Бога.

Не треба прећутати и чудо које се догоди после сахране светог Јована. Нека жена, која паде у тежак грех и од стида га не могаше исповедити своје духовном оцу, са вером дође светом Јовану још док он беше жив, али већ болестан и близу смрти. Павши пред ноге његове она горко плакаше и говораше: О, преблажени! ја сам страшна грешница, и грех је мој тако ужасан, да ја не смем никоме да га откријем. Али знам да ти, ако хоћеш, можеш ми опростити. Јер Господ вам је рекао: кога разрешите на земљи, биће разрешен на небу, и којима опростите грехе, опростиће им се (Мт. 16, 19; Јн. 20, 23). – Блажени јој одговори: Ако си дошла са вером, онда исповеди грех свој преда мном. – На то жена рече: Владико, не могу да исповедим грех свој, јер ме је страшно стид. – Преподобни јој рече: Ако се стидиш да устима исповедиш, онда иди и напиши на хартији, па ми донеси. – А она рече: Ни то не могу да учиним. – Светитељ јој онда рече: Напиши и запечати, па ми предај. – Написавши свој грех, жена закле светитеља да не распечаћује писмо и да га не чита. Примивши писмо, светитељ се после пет дана престава, а о писму том никоме ништа не рече. Жена пак тада не беше у граду. Но сутрадан по патријарховој сахрани она дође у град, па кад дознаде да је патријарх умро и већ сахрањен, она се од муке кидаше сматрајући да су после патријархове смрти узели њено писмо и прочитали о њеном греху. Дошавши на светитељев гроб, она вапијаше к њему као к живоме: Човече Божји, ја се не усудих теби једноме исповедити свој грех, и ето сада је свима познат. О, боље да ти нисам дала хартију са гресима мојим! Тешко мени кукавној! стидела сам се тебе, а сада ме постиже далеко већи стид, и ја постадох подсмех свима. Но ја се нећу маћи од твога гроба, угодниче Божји, док ме не обавестиш где си деноу моје писмо, јер ти ниси умро него и сада живиш. – Тако вапијући она проведе

три дана крај светитељева гроба. Треће пак ноћи свети Јован изиђе из свога гроба на јаву, са два епископа између којих је лежао, и рече плачућој жени: Жено, докле нам мира давати нећеш и сузама својим квасити хаљине наше? – И рекавши то, он јој даде запечаћено писмо говорећи: Узми своје писмо, распечати га и види. – После тих речи покојници опет легоше у своје гробове. А жена, примивши писмо, виде свој печат читав на њему, разломи га и нађе да је избрисано све што она беше написала, а место тога написано ово: „Ради слуге мога Јована избрисан је грех твој“. – Добивши чудесно отпуштење грехова својих, жена се обрадова великом радошћу, и врати се кући својој, славећи и хвалећи Бога и величајући угодника Његовог светог Јована Милостивог, чијим молитвама нека Господ и нама јави милост Своју, и нека избрише све грехе наше, и нека нас упише у књигу живота кроза све векове. Амин.

Архимандрит др Јустин Поповић, *Житије светих за новембар*, издање Манастира Ћелије код Ваљева, 1977.

(Приредила Редакција)